

ARUANDEKOHUSTUS

Keskpannga sõltumatus on iga hinnastabiilsuse tagamist esmatähtsaks hindava rahasüsteemi lahutamatu osa. Samas eeldab kaasaegne demokraatlik ühiskonnakorraldus igalt avalikke ülesandeid täitvalt institutsioonilt aruandmist oma tegevuse kohta. Eesti Panga kui Eesti Vabariigi sõltumatu keskpannga puhul tähendab see kohustust selgitada oma majanduspoliitilisi seisukohti ja otsuseid piisavalt selgelt ja põhjalikult nii Eesti kodanikele kui ka nende valitud esindajatele. Aruandekohustus ja keskpannga sõltumatus on kaks teineteist tasakaalustavat põhimõtet.

Keskpannga aruandekohustuse õigusraamistik ja kohustuslikud väljaanded

Keskpannga aruandekohustuse ulatust on täpsustatud mitmes Eesti seaduses. Vastavalt Eesti krooni tagamise seadusele tuleb keskpangal vähemalt kord kuus avaldada andmed oma kullaja välisvaluutareservi suuruse ja ringluses olevate Eesti kroonide hulga kohta. Need andmed avaldatakse **Eesti Panga bilansi ja krooni kattevara iseloomustavate ülevaate tabelite** näol. Vastavalt riikliku statistika seadusele ja Eesti Panga seadusele on keskpangal õigus ja kohustus koguda ning reeglitekohaselt avaldada oma vastutusvaldkonda puudutavat **raha-, finants- ja maksebilansistatistikat**. Seda tehakse Eesti Panga veebilehe statistikarubriikides. Lisaks kohustab Eesti Panga seadus keskpanka avaldama vähemalt kord kvartalis ilmutatavat **kvartalibülletäänid** on vaheldumisi kas **raha- või finantspoliitilise suunitlusega. Aastaraamat** avaldatakse koos aasta finantsaruandega. Aastaaruande kinnitab Eesti Panga nõukogu, kes seejärel esitab selle koos audiitori järeldusotsusega Riigikogule.

Samalaadsest keskpannga aastaaruandega esitatakse Riigikogule Finantsinspektsiooni nõukogu kinnitatud Finantsinspektsiooni aastaaruanne. Riigikogu kuulab ära Eesti Panga presidendi ettekande keskpannga aastaaruande kohta.

Aruandekohustus Riigikogu ees

Lisaks Eesti Panga presidendi iga-aastasele ettekandele aastaaruande teemal Riigikogus teeb Eesti Pank Riigikoguga koostööd erinevate kohtumiste vormis ning annab vastuseks Riigikogu liikmete esitatud küsimustele selgitusi ja kommentaare.

Eesti Panga juhid ja spetsialistid kohtuvad regulaarselt Riigikogu rahanduskomisjoniga, et selgitada keskpannga hinnanguid majandusprotsessidele ja arutada majandusarengu sõlmküsimusi.

Riigikogu fraktsioonide huvi korral on Eesti Panga juhid tutvustanud keskpannga majanduspoliitilisi seisukohti ning erinevaid töövaldkondi. 2008. aastal tunti enim huvi majanduse kohandumise ja inflatsiooniprotsesside vastu.

2008. aastal paluti Eesti Pangal esitada oma arvamus ühe seaduseelnõu kohta. Eesti Pank vastas ühele Riigikogu liikmete arupärimisele, mis puudutas riigieelarve koostamisprotsessi ja eraisikute laenuintressimäärade arengut.

Majanduspoliitiliste seisukohtade regulaarne tutvustamine ja majandusandmete kättesaadavaks tegemine avalikkusele

Keskpanka usaldusväärsus avalikkuse silmis ja läbipaistev tegutsemine on hästi toimiva rahasisüsteemi eelduseks. Nii avalikkus kui ka spetsialistid peavad saama Eesti Pangast regulaarset, piisavalt põhjalikku ja kvaliteetset majandusteavet. Keskpank peab oluliseks pakkuda infot kasutajale võimalikult mugavalt ja soodsalt (näiteks on Eesti Panga regulaarsed trükised tellijatele tasuta, neid saavad tasuta ka kõik maa-konnaraamatukogud), võimalikult kvaliteetselt ja õigeaegselt (näiteks kehtivad väga ranged nõuded statistikanäitajate avaldamise süsteemile¹). Lisaks veebilehel ning erinevates trükistes² avaldatud teabele saavad huvilised infot Eesti Pangast ka ise küsida. Infopäringuid saab esitada nii kirja, e-posti kui ka telefoni teel. 2008. aastal laekus Eesti Pangale 3751 infopäringut, millest 73 registreeriti teabenõudena.

¹ Andmed tuleb avaldada mitte ainult kindlal kuupäeval, vaid ka kindlal kellaajal ning need peavad vastama rahvusvaheliselt aktsepteeritavatele kvaliteedinõuetele.

² Eesti Panga 2008. aasta publikatsioonide täielik loend on toodud aastaaruande lisa lk 146.